

ĪSUMĀ

Vācijas galvaspilsētā Berlīnē vakar automobilis ietriecās gājējos, nogalinot vienu cilvēku un 30 ievainojot, paziņoja policija. Automašīna vadītājs – 29 gadus vecs armēņu izcelsmes Vācijas pilsonis – aizturēts un tiek nopratināts, lai noskaidrotu, vai viņš rīkojies tīši. Incidents notika netālu no Keizara Vilhelma baznīcas un arī netālu no Breitšēida laukuma, kur 2016. gadā islāmistu ekstrēmists ar smago automašīnu iebrauca Ziemassvētku tirdziņā, nogalinot 13 cilvēkus.

Šveicē trešdien sākās tiesas prāva pret bijušo Starptautiskās Futbola federāciju asociācijas (FIFA) prezidentu Zepu Blateru un bijušo Eiropas Futbola asociācijas savienības (UEFA) prezidentu Mišelu Platīni. Bijšie funkcionāri apsūdzēti vairākos noziegumos, arī krāpšanā, tostarp par epizodi, kad Platīni par padomnieka darbu laika posmā no 1998. gada līdz 2002. gadam no FIFA saņēma 2 miljonus Šveices franku (1,887 miljoni eiro). Abi tiesājami savu vainu nolieģuši. Abi 2015. gadā saņēma astoņu gadu diskvalifikāciju no futbola un ar to saistītām aktivitātēm. Blateram šo sodu vēlāk samazināja par diviem gadiem.

Irānas vidienē vakar pēc sadursmes ar ekskavatoru, kas atradās līdzās dzelzceļa līnijai, no sliedēm noskrēja vilciens. Negadījumā dzīvību zaudējis vismaz 21 cilvēks, pavēstīja amatpersonas. Katastrofa notikusi uz dzelzceļa līnijas, kas savieno Mešhedu un Jazdu, netālu no Tabasas. 47 cilvēki ar nopietniem ievainojumiem nogādāti slimnīcā. Vilcienā bija 348 pasažieri. No vilciena 11 vagoniem no sliedēm noskrējuši pieci.

ŠAJĀ DIENĀ

9. jūnijā

1420. Rīgas arhibīskaps, Tērbatas bīskaps un Livonijas ordeņa mestrs Limbažos vienojās par naudas reformas uzsākšanu, lai cīnītos pret inflāciju.

1928. Čārlzs Kingsfords-Smits un Čārlzs Ulms kļuva par pirmajiem cilvēkiem, kuri pārlidojuši pāri Klusajam okeānam.

1957. Austriešu alpinistu grupa Markusa Šmuka vadībā iekaroja 8047 metrus augsto Broda smaili, kas ir 12. augstākā virsotne pasaulē.

2000. ASV Tieslietu ministrija paziņoja, ka nav atklāti nekādi droši pierādījumi, ka 1968. gadā notikušās Mārtina Lutera Kinga slepkavības pamatā bijusi sazvērestība.

2007. "AirBaltic" no Liepājas sāka lidojumus uz Dānijas galvaspilsētu Kopenhāgenu un Hamburgu Vācijā.

Gada inflācija maijā Latvijā sasniegusi 16,9%

Patēriņa cenas šogad maijā salīdzinājumā ar aprīli Latvijā pieaugušas par 4%, bet salīdzinājumā ar 2021. gada maiju palielinājušas par 16,9%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Vienlaikus 12 mēnešu vidējais patēriņa cenu līmenis, salīdzinot ar iepriekšējiem 12 mēnešiem, maijā pieaudzis par 7,8%.

Būtiskākā ietekme uz cenu izmaiņām šogad maijā salīdzinājumā ar aprīli bija cenu kāpumam ar mājokli saistītām precēm un pakalpojumiem, kas sasniedza straujāko kāpumu mēneša laikā pēdējos 28 gados, pārtikai un bezalkoholiskajiem dzērieniem,

ar transportu saistītām precēm un pakalpojumiem, dažādu preču un pakalpojumu grupā, mājokļa iekārtai, restorānu un viesnīcu pakalpojumiem, kā arī ar atpūtu un kultūru saistītām precēm un pakalpojumiem.

Būtiskākā ietekme uz vidējā cenu līmeņa kāpumu attiecīgajā grupā bija mājputnu gaļai (+15,1%), maizei (+4%). Cenas kāpa žāvētai, sālītai vai kūpinātai gaļai (+3,9%), sieram un biezpienam (+3,7%), konditorejas izstrādājumiem (+3,8%), miltiem un citiem graudaugiem (+6,7%), olām (+7,3%), gaļas izstrādājumiem (+5,3%), kā arī skābajam

krējumam (+4%).

Cenas maijā salīdzinājumā ar aprīli samazinājušās svaigiem dārzeņiem (-6,5%) un svaigiem augļiem (-3,1%). Akciju ietekmē lētāka bija kafija (-1,5%).

Ar mājokli saistītām precēm un pakalpojumiem vidējais cenu līmenis mēneša laikā palielinājies par 15,9%, kas ir straujākais kāpums grupā mēneša laikā pēdējos 28 gados.

Statistikas pārvaldē norāda, ka no 2022. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim tika piemēroti maksas atvieglojumi elektroenerģijai, dabasgāzei un siltumenerģijai atbilstoši "Energoresursu cenu ārkār-

tēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumam". Beidzoties šiem maksas atvieglojumiem, no 1. maija elektroenerģijas maksā atkal tika iekļauta maksa par elektroenerģijas sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma (OIK) un jaudas komponentēm, kā rezultātā **elektroenerģijas vidējais cenu līmenis pieauga par 59,7%**.

Baltijas valstu statistikas pārvalžu publiskotā informācija gan liecina, ka Latvijā maijā bija zemākā gada vidējā inflācija starp Baltijas valstīm.

Lietuvā gada inflācija bija 18,9%, bet Igaunijā – 20%.▶

Strupceļš Ankaras sarunās par labības koridoru

Pēc Turcijas un Krievijas ārlietu ministru sarunām vakar Ankarā iecere nodrošināt Melnajā jūrā koridoru, lai kuģi no Ukrainas ostām varētu izvest labības kravas, joprojām nav pavisam izstrādāts.

Krievija jau ir paveikusi savu daļu, un tagad mīnu aizvākšana ir atkarīga no Ukrainas puses, ar Turcijas ārlietu ministru Mevlitu Čavušoglu kopīgajā preses konferencē apgalvoja Krievijas ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs.

"Mēs esam gatavi garantēt drošību kuģiem, kas pamet Ukrainas ostas un dodas uz šauru-

miem," sacīja Krievijas ministrs.

Atrisinājums teorētiski ir iespējams, pateicoties Turcijas piedāvājumam palīdzēt atbrīvot jūras ūdeņus no mīnām un garantēt drošu kuģošanu, sacīja Lavrovs.

Savukārt Čavušoglu norādīja, ka **Turcija dotu priekšroku ANO plānam, kas paredz iesaistīt visas trīs valstis un ANO**, piebilstot, ka vienošanās vēl ir jāpanāk Ukrainai un Krievijai.

Tikmēr Ukraina trešdien paziņojusi, ka Krievijas draudu dēļ neatmīnēs Odesas ostu.▶

Prognozē straujāko izaugsmi Baltijā

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) trešdien publiskotajā ziņojumā Latvijai šogad prognozē straujāko izaugsmi Baltijas valstīs. **OECD prognozē, ka Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) šogad pieaugs par 3,5%**. Savukārt nākamgad Latvijai ekonomikai lēsta 1,6% izaugsme.

Latvijā saskaņotais patēriņa cenu indekss, kā prognozē OECD, šogad pieaugs par 13,3%, bet nākamgad palielināsies par 8,6%. Savukārt bezdarba līmenis Latvijā, pēc OECD aplēsēm, palielināsies no 7,2% šogad līdz 7,4% nākamgad.

OECD norāda, ka Latvijas eksporta izaugsme palēnināsies, ņemot vērā Ukrainas kara radītās sekas, materiālu deficītu un vājāku ekonomisko aktivitāti Eiropas Savienībā, taču spēcīgs pieprasījums pēc dažiem no Latvijas galvenajiem eksporta produktiem, tai skaitā kokmateriāliem un pārtikas produktiem, palēninās šo krituma tempu. Tikmēr inflācija saglabāsies augstā līmenī, samazinot faktiskās algas un iedzīvotāju privāto patēriņu. Izmaiņas ārējā pieprasījumā veicinās nelielu bezdarba pieaugumu.

Lietuvai OECD prognozē izaugsmi 1,8% apmērā, bet Igaunijai – IKP kāpumu par 1,3%.▶

Mikroplastmasa Antarktikā

Antarktīkas sniegā pirmoreiz ir konstatēta mikroplastmasa, liecina trešdien publicēts pētījums.

Mikroplastmasa ir vismazākā no plastmasu veidiem. Saskaņā ar ASV Vides aizsardzības aģentūras (EPA) apstiprināto iedalījumu mikroplastmasas daļiņu garums ir mazāks par 5 milimetriem. Jaunzēlandes Kenterberijas Universitātes studente Aleksa Eivsa 2019. gadā **savāca sniega paraugus no 19 vietām Rosa šelfa ledājā un bija šokēta, atrodot mikroplastmasu visos paraugos.**

"Ir neiedomājami skumji, bet mikroplastmasas atrašana svaigā Antarktīkas sniegā parāda plastmasas piesārņojuma apmēru pat visnotaļākajos pasaules reģionos," sacīja Eivsa. Viņas pētījumā, kas publicēts zinātniskajā žurnālā "The Cryosphere", tika atrastas vidēji 29 mikroplastmasas daļiņas uz litru izkausēta sniega.

Mikroplastmasas īpatsvars bija apmēram trīsreiz lielāks tieši blakus zinātniskajām bāzēm Rosa salā, Skota bāzei un Makmērdos zinātniskajai stacijai.▶

FOTOFAKTS

SIRDI PLOSOŠI

Slavenais Holivudas aktieris Metju Makonahijs Baltā nama preses brīfingā uzstājās ar sirdi plosošu runu, kas bija veltīta viņa dzimtajā pilsētā Uvaldē notikušajai apšaudei un nepieciešamībai pastiprināt ieroču kontroli ASV. Aktieris sanākušajiem demonstrēja foto, kurā redzama 10 gadus vecā Alīcija Ramireza. Meitenīte, kura sapņoja par mākslas studijām Parīzē, bija viena no 24. maijā apšaudē Roba pamatskolā noslepkavotajiem.

FOTO – AFP/LETA